

LUNDS
UNIVERSITET

Enheten för medie- och
kommunikationsvetenskap
MKVA21:4 Uppsats
Vt 2010

Ser du mig – Alltså finns jag

i offentlighetens ljus till varje pris?

B-uppsats

Cecilia Thulin

Sara Westerberg

Handledare:

Veselinka Möllerström

Examinator:

Tobias Linné

Sara von Platen

Sammanfattning

Denna uppsats kommer undersöka vad Facebook har för inverkan på gränsen mellan privat och offentligt. Virtuellt kommunikation gör att man kan välja att visa valda delar av sin personlighet och detta behöver inte betyda att man är ärlig i sitt framträdande. Därför valde vi att undersöka hur ens framträdande påverkas i denna offentliga miljö och vilka risker detta medför. Dessutom undrar vi varför man tar dessa risker med tanke på att man den senaste tiden har hört ramaskri i media om att privat information har läckt ut och sedan skadat individer.

Vi har använt oss av kvalitativ metodteori och utfört två fokusgruppsintervjuer samt två individuella intervjuer. Samtliga intervjuer spelades in och utvalt material har transkriberats. Som teoretisk grund utgår vi från Erving Goffmans dramaturgiska perspektiv, Anthony Giddens teorier om risk och anpassningsreaktioner, John B Thompson om ny offentlighet och Abraham Maslows tes om behovshierarki.

Våra resultat visade att vad som klassas som privat information betyder olika från individ till individ, och hur man *framställer sig* är det som utgör gränsen för vad som är privat och offentligt. Det framträdande man gör på Facebook överrensstämmer inte alltid med den person man är i verkliga livet och om detta genomskådas kan irritation skapas hos publiken. Att visa upp sig själv innebär även en del risker då man exponerar privat information, men det visade att känslan av gemenskap och bekräftelse väger upp för detta faktum.

Uppsatsen heter *Ser du mig – Alltså finns jag: i offentlighetens ljus till varje pris?* och författarna består av Cecilia Thulin och Sara Westerberg, som studerar på Enheten för Medie- och Kommunikationsvetenskap vid Lunds Universitet.

Nyckelord: Privat, Offentligt, Framträdande, Fasad, Bekräftelse, Gemenskap, Risk.

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1 Syfte och Frågeställning	5
1.2 Tidigare Forskning	5
2. Metod	6
2.1 Urval och Generalisering.....	6
2.2 Fokusgrupp	7
2.3 Individuella Intervjuer	7
2.4 Validitet och Reliabilitet.....	8
2.5 Normer och Moral	8
2.6 Förklaring av begrepp.....	9
3. Teori	9
3.1 Thompson	9
3.2 Goffman.....	10
3.3 Maslow	11
3.4 Giddens.....	12
4. Analys.....	12
4.1 Symbolisk verksamhet på ett offentligt forum	12
4.2 Framträdande och Intrycksstyrning	13
4.3 Den nya typen av offentlighet och risker som medföljer	16
4.4 Behov av bekräftelse och gemenskap.....	18
4.5 Respondenternas tankar om privat och offentligt.....	20
5. Slutsats och slutdiskussion	22
5.1 Vidare forskning	24
6. Referenslista	25
7. Bilaga	26

1. Inledning

Sociala medier som Facebook är en del av vårt vardagliga liv. På morgonen när vi vaknar startas datorn för att kolla om ”något nytt” har hänt och samma procedur upprepas när vi kommer hem från skola eller arbete. Facebook har haft en enorm genomslagskraft och har användare runt om i världen. Detta sociala medium är så pass integrerat i vårt dagliga liv och människor delar med sig av bilder från semester, helgens bravader samt statusuppdateringar som beskriver allt ifrån hur vi mår, är upprörda över eller om man bara vill dela med sig av något roligt citat. Genom Facebook har man även fått möjligheten att ta kontakt med nya såväl som gamla vänner och vi kan själva välja hur vi vill porträtteras genom bilder och statusuppdateringar.

Den senaste tiden har dock media rapporterat om riskerna med användandet av Facebook då vi lägger ut för mycket privat information om oss själva vilket kan leda till oanade konsekvenser (<http://www.aftonbladet.se/>). Frågan är om Facebook- användarna är medvetna om hur synliga de är och om de risker som exponeringen medför? Eller har gränsen för vad som är offentligt respektive privat information skiftat och därmed svår att synliggöra och upprätthålla? Om så är fallet, har detta påverkat hur vi framträder inför andra människor då vi lämnar ut mer privat information om oss själva än någonsin tidigare?

Vi har valt att titta närmare på gränsen och definitionen på vad som är privat och offentligt på Facebook samt undersöka hur individer framträder på detta sociala forum. Dessutom frågar vi oss om människor är medvetna om riskerna när det kommer till synlighet och i så fall varför man exponerar sig.

1.1 Syfte och Frågeställning

Eftersom Facebook numera är en stor del av vårt vardagliga liv och en ny frekvent kommunikationskanal tycker vi att det är oerhört viktigt att forska om hur detta påverkar hur vi framträder inför andra på detta offentliga forum. Vår frågeställning för den här uppsatsen är:

- *På vilket sätt har Facebook påverkat hur en individ upplever gränsen för vad som är privat respektive offentlig information och vilken betydelse får det för hur man framträder inom detta sociala medium?*
 - *Finns det några risker med exponering av information via Facebook och hur resonerar i så fall individen kring detta?*

1.2 Tidigare Forskning

Facebook är relativt nytt fenomen, skapad 2004 (www.facebook.com) men vi hittade en del artiklar och uppsatser som har skrivits om Facebook. En artikel som slog oss i vårt letande var *Can You See Me Now? Audience and Disclosure Regulation in Online Social Network Sites* (2008) av Zeynep Tufekci från University of Maryland, Baltimore County. Artikel beskriver hur oron kring privat information på internet står i relation till hur man framträder. Även om det finns risk med att bli alltför exponerad så handlar det om att spela inför en publik och att bli sedd genom Goffmans "self-presentation".

I kandidatuppsatsen *(Wh)Y Facebook? En kvalitativ studie om hur Generation Y samspelar med sina gemenskaper på den virtuella mötesplatsen Facebook* (Politimi och Lichtenstein 2009), skriven vid Lunds Universitet, har författaren undersökt hur Generation Y, det vill säga 80-talisterna kommunicerar genom Facebook med stöd från teoretiker som Goffmans dramaturgiska perspektiv samt Anthony Giddens teori om det nya risksamhället. Resultatet tyder på att sociala medier är väl integrerat i Generation Y:s vardag och att självpresentation och synlighet är en stor del i hur denna generation kommunicerar med sina gemenskaper.

Även vi har använt oss av Goffmans teorier samt Giddens men det som skiljer oss från de uppsatser och forskning vi har läst är vi har använt oss av Maslow som en ytterligare förklaring till varför människan fortsätter kommunicera via Facebook trots de potentiella risker som kan uppstå med exponering av information.

2. Metod

Vi har använt oss av kvalitativ metodteori och utfört två fokusgruppsintervjuer på en timme vardera samt två individuella intervjuer på cirka 45 minuter. Samtligt material har spelats in för att kunna citera rätt och vi har transkriberat utvalda delar av materialet som är relevant för vår forskning. Vi planerade att först utföra de två fokusgruppsintervjuerna för att se om det dök upp nya aspekter eller teman som vi kunde undersöka närmare i våra individuella intervjuer. När första fokusgruppsintervjun var utförd visade det sig att det hela ledde i en annan riktning och vi bestämde oss att omformulera vår frågeställning. Sedan utfördes nästa fokusgruppsintervju, denna gång med mer koncentrerade frågor och därefter de två individuella intervjuerna. Dock fanns det material från den första fokusgruppsintervjun som var relevant även för den nya frågeställningen [se bilaga för intervjufrågor]. Vi utgick från fyra olika *teman*, offentlighet och privat, framträdande på Facebook, behov av bekräftelse och gemenskap samt risker om exponering på Facebook.

2.1 Urval och Generalisering

Vi har valt att studera studenter och vi inriktade oss på respondenter mellan 19-30 år, dels för att många studenter är i den åldern och dels för att vi tror att människor är som mest aktiva på Facebook inom den ålderskategorin. Vi har gjort ett *strategiskt urval* då vi förväg bestämde våra respondenter som vi skulle intervjua (Østbye, Knapskog, Helland och Larsen 2004:50). Vi har också valt fokusgrupp efter två kriterier, respondenterna ska ha erfarenhet av Facebook och gruppen ska ha god personkemi med varandra för att samtalet ska flyta på. Med tanke på att personerna som vi valde ut till fokusgrupperna kände varandra sedan innan minskade vi risken för att gruppen inte skulle ha bra personkemi. När det gällde de individuella intervjuerna valde vi två personer som var varandras motsatser. Den ena respondenten var intressant på grund av sitt frekventa användande av Facebook och den andra på grund av deaktivering av Facebook-konto. Respondenterna består av sju kvinnor och en man. Detta på grund av att vi inte tror att kön har någon särskild inverkan på användningen av Facebook.

I vår uppsats kommer vi endast återge kön och ålder för att ge en generell bild av de respondenter som deltagit i studien. Urvalet är studenter men vi kommer inte att precisera vad de studerar eller vilken institution de tillhör, eftersom vi inte tror att det kommer variera märkvärt eller ge annat resultat beroende på utbildning. När det gäller kvalitativa studier är vi medvetna om att vi inte kommer kunna generalisera eftersom vi själva väljer ut våra

respondenter beroende på vad som passar, men "Om inte resultaten i sig kan generaliseras direkt, går det ofta att generalisera dynamiken inom sådana sociala sammanhang" (Østbye et al. 2004:120). Resultaten som vi fick ut från respondenterna kanske inte går att applicera på den större populationen men vi tror att det ändå finns liknande drag hos andra användare av sociala medier. Fokusgruppsstudierna används för att finna mer eller mindre *lösa generaliseringar*, det vill säga att man hittar gemensamma nämnare med olika typer av människor (Wibeck 2000:123).

2.2 Fokusgrupp

Vi valde fokusgrupper som en av våra forskningsmetoder då samtal i grupp medför att respondenterna tvingas tänka till om sina åsikter samt utveckla tillsammans med de andra respondenterna (Wibeck 2000:126–127) vilket är bra när man skall undersöka handlingar och motivation (Wibeck 2000:40). Vi utförde två stycken fokusgruppsintervjuer. Enligt Østbye et al. (2004:103) består fokusgrupper vanligen av sex till tolv personer, men en grupp bestående av tre till fyra personer kan passa bättre då det bidrar till att deltagarna i fråga känner att de har *inflytande* och *samhörighet* (Wibeck 2000:49). Vi valde tre personer per grupp för att vi ville fokusera på *gruppkompatibilitet* (Wibeck 2000:29) och personkemi inom gruppen för att få samtalet att flyta på av sig själv utan att vi moderatorer skulle störa. Viktiga faktorer att betänka är att det finns risk för *group-think*, det vill säga att det finns bara "ett sätt" att tänka och att respondenterna kan censurera sig själva för att inte avvika från normen (Wibeck 2000:29, 128). Vi började med lite inledande frågor om sociala medier som Facebook för att sedan utveckla ämnet ytterligare [se bilaga]. Den första fokusgruppen fungerade som en pilotstudie som resulterade i en öppning för en ny studie.

Fördelning av respondenter:

F1	Kvinna 23 år	Kvinna 21 år	Kvinna 19 år
F2	Kvinna 25 år	Kvinna 20 år	Kvinna 24 år

Förkortning för Fokusgrupp: F1 eller F2

2.3 Individuella Intervjuer

På samma sätt som med fokusgrupperna inleddes intervjun med grundläggande frågor kring Facebook och fortsatte därefter till djupare frågor. Vi valde två respondenter som var

varandras motsatser för att se om deras syn på användandet av sociala medier varierade då den kvinnliga respondenten hade deaktiverat sitt Facebook-konto medan den manliga fortfarande var aktiv. Eftersom respondenternas användning av Facebook skilde sig åt markant utformade vi två intervjumallar för att motsvara deras Facebook- användning, men som ändå berörde våra huvudteman [se bilaga].

Ii1	Kvinna 26 år
Ii2	Man 24 år

Förkortning för Individuella intervjuer: Ii

2.4 Validitet och Reliabilitet

Det positiva med kvalitativa metoder är att frågorna är flexibla och att man kan anpassa dem efter sin frågeställning (Østbye et al. 2004:41). Problemet är dock att personer som känner sig pressade kan ge svar som de tror att moderatorerna vill ha, även kallat "intervjueffekt" vilket påverkar tillförlitligheten av det insamlade materialet (Østbye et al. 2004:153). Nackdelar med inspelning av kvalitativ data är att det kan stressa respondenten och därmed påverka validiteten genom att man blir nervös och inte är uppriktig (Østbye et al. 2004:121).

Vi var även noga med att använda oss av korrekt terminologi (Wibeck 2000:120) som används på Facebook. Beroende på vilka språkställningar man har så kan olika funktioner uppfattas på olika sätt, så därför förklarade vi varje ord om det var något som verkade oklart.

2.5 Normer och Moral

Vårt ämne i sig är kanske inte så känsligt men vissa frågor kan vara något pinsamma att svara på vilket man måste ta hänsyn till i utformandet av frågor. Till exempel, frågan om att man använder sig av Facebook på grund av självbekräftelse eller att spionera på någon, kanske inte ger sanningsenliga svar. Detta kan man undvika genom att man använder ett påstående till frågan och tala i tredje person (Larsson 2000:59), till exempel *"Många använder Facebook för att det är kul att titta på sina vänners profiler och så vidare, är det något som ni tycker stämmer?"*.

Vi kommer utgå från de fyra etiska forskningsprinciperna. Informationskravet - vi kommer tydligt informera om vårt syfte, samtyckeskravet - respondenterna har fullaste rätt att avbryta

om de så vill, konfidentialitetskravet - att deltagarna ej kommer att identifieras, nyttjandekravet - materialet kommer endast användas i forskningssyfte och deltagarna kommer att få reda på vart det kommer publiceras (Østbye et al. 2004:127).

2.6 Förklaring av begrepp

Wall/Logg - där människor med behörighet, kan skriva. Det fungerar som en anslagstavla där man kan lämna ett meddelande.

Profil - användarens sida med information om vem man är. Det finns även olika flikar med "Wall"/ "Logg", Bilder, Information, etc.

Startsida/Home - förstasidan när man loggat in. Där visas bland annat "senaste nyheter" och "toppnyheter" vad gäller "vännernas" aktivitet.

Tagga - när en bild läggs upp kan man applicera någons namn på bilden och då kan man klicka sig vidare till den personens profil. Dessa bilder samlas och finns tillgängliga även på den "taggade" personens profil.

Untagga - motsatsen till "tagga", man tar bort en "tagg" på en bild så att man inte blir sammankopplad med bilden.

Kommentera - man kommenterar någonting, det kan vara under en bild, statusuppdatering eller medlemskap i en grupp.

Statusuppdatering - frågan ställs: vad gör du nu? brukligt att skriva vad man håller på med och dylikt. Det finns ingen begränsning på hur många statusuppdateringar man kan göra.

Causes - olika grupper eller sidor som man stöttar genom att bli medlem.

Adda - lägga till, till exempel, adda någon som vän - lägga till någon som vän.

3. Teori

3.1 Thompson

Thompson menar att kommunikation består av en symbolisk verksamhet. Grundpelare i social interaktion är produktion, överföring och mottagande av symboliskt material och symboliskt handlande görs för att skapa en särskild reaktion eller konsekvens. Genom symboliskt material förmedlar man budskap och budskapet får sin mening i hur mottagaren tolkar (Thompson 2001:27–28). Thompson skriver att tekniskt medium är en del i den symboliska verksamheten. Tekniskt medium kännetecknas av *fixering* av symboliskt material, det vill säga att det finns en lång varaktighet och det är svårt att förändra. Tekniska medier lagrar information för senare bruk och kan därför användas i syfte att utöva makt. Det kännetecknas

även av *reproducering* då det tillåter kopior och materialet har möjlighet att spridas snabbt och stort på grund av *distansering av tid och rum*.(Thompson 2001:29–34).

Vidare talar Thompson om dikotomin offentligt – privat, och hur det har förändrats i dagens samhälle. Han definierar de två begreppen som ”Det som är offentligt i denna mening är det som är synligt eller möjligt att iaktta, det som utförs inför åskådare, det som är öppet för alla eller många att se eller höra eller höra talas om. Det privata är däremot det som är dolt för insyn, det som sägs eller görs i enrum eller i hemlighet eller i en begränsad krets av människor.” (Thompson 2001:155–156).

Genom utvecklandet av medier så som tv, radio och internet har dock en ny *medierad offentlighet* skapats. Den medierade offentligheten kan även kallas för ”det synligas rum” vilket innefattar tre punkter. *Icke lokaliserat* – offentligheten är inte knutet till en särskild fysisk plats utan utgörs istället av en sfär eller en scen för interaktion som är ”sträckt över tid och rum”. *Icke dialogisk*- man kan producera, överföra och motta symboliskt material utan en direkt dialog samt att den är *öppen* – då symboliskt material sprids öppet och svårkontrollerat samt att det är svårt att förutse konsekvenserna (Thompson 2001: 303-305).

3.2 Goffman

Goffman talar i sin bok *Jaget och maskerna* om framträdande . Han definierar detta som ”den samlade aktiviteten hos en viss deltagare vid ett givet tillfälle som tjänar till att på ett eller annat sätt påverka någon av de andra deltagarna” (Goffman 2007:23). När en individ framträder anammar han eller hon en viss roll som spelas upp inför publiken. Rollen innehåller särskilda rutiner eller handlingsmönster för hur man bör agera och vi har olika roller för olika situationer (Goffman 2007: 23), till exempel rollen som mamma och rollen som ”karriärkvinna”. I ett framträdande kan aktören använda sig av en särskild *fasad* för att skapa ett specifikt intryck. Fasaden används regelbundet och kan ändras beroende på vem man framträder inför (Goffman 2007:28). Fasaden utgörs dels av *personlig fasad* det vill säga det som specifikt för varje aktör till exempel kön, status, utseende, gester och så vidare, dels av *inramning* så som dekorerings och rekvisita. Enligt Goffman är inramningen platsbunden. Har man ett framträdande, kan man inte börja spela sin roll förrän man är vid just den inramningen (Goffman 2007:28–30). Inramningen ger dels individen indikationer på vilken roll som aktören ska anamma men utnyttjas även när en individ vill förmedla ett särskilt

intryck genom iordningställande av inramningen på det sätt som intrycksstyrningen kräver (Goffman 2007:29,53). Intrycksstyrning använder sig individen av i ett framträdande för att framkalla en önskad reaktion och för att kunna påverka hur andra människor uppfattar honom eller henne. Huruvida intrycksstyrningen är framgångsrik är helt upp till observatören som tolkar försöket. Om observatören inte uppfattar denna manipulation så har aktören lyckats projicera önskad definition av situationen, det vill säga att intrycksstyrningen har gått hem och att framträdandet har tolkats på det sätt aktören ville att det skulle tolkas (Goffman 2007:52). Skulle aktören misslyckas med sin intrycksstyrning kan observatören, för att inte skapa en obehaglig situation, visa taktkänsla genom att spela med och inte anmärka misslyckandet (Goffman 2007: 199-202).

Vidare menar Goffman att vi i framträdandet använder oss av *främre regionsbeteende*, där vi modifierar våra handlingar för att göra ett gott intryck på publiken. Främre regionen består av två *normer*, *hövlighetsnormen* för hur man bör agera i direkt interaktion med publiken samt *anständighetsnormen* för hur aktören agerar när denne är inom syn eller hörhåll men inte i direkt interaktion (Goffman 2007:97–98). *Bakre regionsbeteende* använder vi oss sedan av när vi drar oss tillbaka från scenen, när vi är ensamma eller tillsammans med särskilda förtrodda människor, och involverar mindre respektabelt beteende som att svära, tala illa om någon annan, diskutera "tabubelagda" ämnen och dylikt (Goffman 2007:101–102,114).

3.3 Maslow

För att förstå motivation för individer kan man titta närmare på Maslows behovshierarki. Han menar att det finns fem behov uppdelade i en pyramid som består av dels fysiska samt psykiska behov som utgör en drivkraft hos varje individ. Längst ner finns fysiska nödvändigheter såsom behovet av vatten och mat, därefter är individen i behov av trygghet och stabilitet något man får genom familjen under uppväxten. Det som är intressant för vår forskning är att titta närmare på är steg nummer tre och fyra. Det tredje steget i hierarkin handlar om tillhörighet, kärlek och att vara accepterad något individen strävar efter i interaktion med sin omgivning och som blir en motivation till att uppsöka relationer utanför familjen, såsom vänner och partners (Maslow 1954:89). Det fjärde steget handlar om självförtroende som individen får genom egna prestationer samt uppskattning, respekt och erkännande från andra människor. Genom detta uppnår individen en känsla av värde, styrka och duglighet (Maslow 1954:90).

3.4 Giddens

Giddens definierar ordet risk som ett ”*vågspel som medvetet övervägs i förhållandet till framtida möjligheter*” (Giddens 2003:36) och han pratar om fyra olika anpassningsreaktioner, för varför man utsätter sig för risk (Giddens 1996:127). Den första kallar han för *pragmatiskt accepterande* vilket innebär att man försöker att inte tänka på riskerna då det bidrar till en känsla av ångest. Individerna upplever att riskerna är bortom ens egen kontroll och hanterar detta genom att förtränga sin oro och tänka att ”allt kommer ordna sig”. *Bibehållen optimism* syftar på att man förlitar sig på att saker och ting har fungerat bra hittills och därmed kommer det göra så även i fortsättningen. Individerna har stor förtroende för vetenskapen och ser det som en lösning på eventuella problem. Genom *cynisk pessimism* hanterar man ångslan över risker genom att tillämpa humor och cyniska skämt. Den cyniska pessimisten är inte likgiltig för de risker som finns i samhället men upplever samtidigt de som svårhanterliga, det ”*kommer gå åt skogen vad man än gör*” (Giddens 1996:129). Till sist, det *radikala engagemanget* som visar en stark motvilja mot det som kan uppfattas som en risk och tror på att riskerna kan övervinnas eller minskas genom att människor sammansluter sig och protesterar. En individ med ett radikalt engagemang har alltså en optimistisk inställning då man tror sig kunna motarbeta risker i samhället genom att inte delta i det som bidrar till dessa (Giddens 1996:128–130).

4. Analys

4.1 Symbolisk verksamhet på ett offentligt forum

Genom utvecklandet av tekniska medier som Facebook krävs inte längre fysisk närvaro vid kommunikation, utan symboliskt material kan utbytas oavsett geografiskt avstånd och vid olika tillfällen (Thompson 2001:34). Offentligheten sträcker sig därför över tid och rum genom den nya *medierade offentligheten* (Thompson 2001:304–305). Facebook är även en del i den symboliska verksamheten, något vi använder oss av för att visa vem man är eller vem man vill vara, samt bekräfta andra människor. Den symboliska verksamheten på Facebook kan utgöras av all aktivitet som en användare ägnar sig åt, det vill säga producering, överföring och mottagande av symboliskt material. Symboliskt material utmärks i detta fall av

bilder, statusuppdateringar, meddelande samt den privata informationen som användaren har om sig själv.

Tekniska medier och sociala forum används idag i etablerande av nya samt förstärkande av gamla kontakter, varav det krävs en viss exponering av information för att underlätta kommunikation och anknytning. Man kan dock fråga sig hur man behåller en gräns på vad som är privat när man interagerar med andra individer på ett offentligt forum? Det verkade som våra respondenter hade olika meningar om vad som var privat och offentligt. Sådan information som civilstånd ansåg någon vara alldeles för privat, en annan tyckte att den politiska åskådningen inte borde exponeras, medan en annan inte hade någon särskild åsikt om vad som var privat eller offentligt. Genom inställningar på Facebook kan man även välja vilka man vill synas inför genom att till exempel göra sin profil synlig för endast de personer man accepterat som "vänner", något alla våra respondenter hade gjort. Då kan man begränsa hur mycket information man vill dela med sig. Samtidigt, om man har begränsad insyn i sin profil, så exponerar man trots allt privat information för ens "vänner" och för att göra det hela ännu mer komplicerat visade det sig att våra respondenter hade "vänner" som de inte riktigt litade på. Diskussionen tog an och det visade sig att några av respondenterna funderade på att ta bort vänner då de inte kände sig riktigt bekväma med att dessa personer fick ta del av den privata informationen *"Jag har funderat några gånger på typ såhär gå genom vänlistor typ såhär ta bort"* (Kvinna 19 år, F1). Respondenterna berättade att det fanns människor som "addade" dem efter att de hade träffats en gång och alla respondenter hade mellan tvåhundra till fyrahundra vänner på Facebook. Vår manliga respondent hade till och med sträckt sig så långt att man inte ens kunde be om en vänförfrågan, utan var först tvungen att skicka ett meddelande till honom och fråga om han kunde "adda" en som vän. Detta tyder på att respondenterna har reflekterat över sin synlighet men det visar även att det finns en del ovisshet kring vem som egentligen får ta del av den privata informationen som användarna lägger ut om sig själv då Facebook består av mycket ytliga bekantskaper.

4.2 Framträdande och Intrycksstyrning

Thompson skriver att tolkningen av symboliskt material har att göra med hur sändaren väljer att framställa det symboliska materialet, något individen gör i samverkan med de regler som finns för hur man producerar budskap. Han menar också att sändaren måste känna till den ram

som han/hon agerar inom för att överföra budskapet på rätt sätt (Thompson 2001:58). I detta fall kan Facebook ses som "ramen" som individen använder sig av i förmedlandet av ett specifikt budskap. Användarna är väl medvetna om hur Facebook är strukturerat, de känner till exempel till hur man kommunicerar, när man syns inför andra användare, när det inte passar sig att synas och hur man undviker detta, samt hur man använder Facebook för att konstruera en särskild bild av sig själv.

När det kommer till virtuella sociala medier kan man visa upp en vald sida hos en själv, ärlig eller oärlig. Goffman skriver om *framträdande*, ett dramaturgiskt perspektiv där man tar på sig en roll samt använder sig av en särskild *fasad* för övertyga publiken och skapa ett särskilt intryck (Goffman 2007:29). Som medlem på Facebook har du en egen sida, en *inramning* så att säga, som är platsbunden vilket kan liknas vid Thompson teorier om "ram" som nämnts tidigare. Denna inramning kan utnyttjas i framträdandet och vad som är privat respektive offentligt verkar numera svårt att definiera då fasad och intrycksstyrning, enligt våra respondenter, är en central del på Facebook något som kräver en viss exponering för att genomföra framgångsrikt. Det finns stora möjligheter till att dekorera och anpassa sin sida för att styrka den fasad man har utåt mot sin publik, genom att till exempel lägga ut privata bilder, uttrycka sin status på ett specifikt vis, samt medverka i olika grupper eller "causes" för att göra sin roll ännu mer trovärdig i framträdandet. En av våra respondenter trodde att många användare har en viss fasad på Facebook då det skulle vara väldigt konstigt om man var helt ärlig om hur man egentligen mår eftersom det är ett så pass öppet och synligt forum. Dessutom kan man visa upp roliga bilder på till exempel resor eller fester, för att göra ett särskilt intryck "Jag tror att många lägger upp en bild bara av hur man vill att andra människor ska se en" (Kvinna 26 år, I11). Respondenten trodde att vissa Facebook- användare framställer sig på ett särskilt sätt för att "visa sig attraktiv" som vän för att människor ska vilja lära känna en. Hon trodde dessutom att man agerade på detta sätt för att göra människor avundsjuka, till exempel med privata bilder på lyxiga resor, bilder på personer som man träffat och dylikt. Våra respondenter berättade även att de upplevde att många användare utnyttjar statusuppdateringar som en del i ett skådespeleri. Dock genomskådades detta ofta och uppfattades istället som störande, som om personen i fråga var i behov av uppmärksamhet. Därmed misslyckas en del aktörer med sitt framträdande och att projicera en särskild definition av situationen, då den fasad de har gentemot sin publik inte ansågs som trovärdig. För att visa taktkänsla anmärker dock inte våra respondenter att de uppfattat

intrycksstyrningen då det säkerligen skulle bidra till en uppenbar pinsam situation för den som framträder. Problemet med för frekventa och intima statusuppdateringar gick så långt att en av våra respondenter i den individuella intervjun deaktiverade sitt konto, *"jag var lite trött på att alla höll uppdaterade om vad de höll på med i sina liv o så kände jag helt enkelt att jag bara ville ha en liten paus som egentligen bara skulle varat i två veckor men så blev det lite längre än så nu var det ett halvår sedan"* (Kvinna 26 år, Ii1). Denna respondent hade vänner som uppdaterade sin status cirka 12 gånger per dag. Hon menade att vissa har tagit Facebook till en ytterligare nivå med alldeles för frekventa och privata bilder- och statusuppdateringar.

Många av våra respondenter hade till och med blockerat en del användare på sin "start sida/home". En kvinnlig respondent motiverade detta med att hon *"hade så många som var så himla jobbiga"* (Kvinna 24 år, F2). Samma respondent har också omvärderat en annan person baserat på framträdandet via Facebook då denne hade tagit väldigt mycket bilder på sig själv i olika poser. Detta gjorde att vår respondent reagerade då personen inte upplevdes som lika jordnära som hon fått intrycket av i verkliga livet. Att omvärdera en person på grund av Facebook verkade inte vara speciellt ovanligt. I en av våra individuella intervjuer kom det upp ett annat exempel, då respondenten hade fått ett väldigt negativt intryck på grund av statusuppdateringar som var för privata. Respondenten hade insett att personen i fråga hade problem och tyckte synd om honom, *"självlärt det förändrar ju en annans syn på en annan människa beroende på vad man lägger upp och vad hur man betar sig"* (Man 24 år, Ii2) och menade att om han inte hade haft Facebook hade han förmodligen inte ens tänkt på det. Vår respondent tog till och med bort honom som vän eftersom att han tillslut mådde dåligt av att ta del av personens alltför privata uppdateringar.

Som vi kan se är det ett skådespeleri som tar plats på Facebook men också detta gör att definitionen om vad som är privat och offentlig information blir mycket diffus. För att göra ett bra framträdande så krävs det att man är så tydlig som möjligt och om en aktör vill upprätthålla en särskild fasad kan det vara svårt att göra detta utan att dela med sig av privat information. Det är ju trots allt den privata informationen som civilstatus, politisk åskådning, intressen och så vidare som ger en inblick i vem man är eller hur man vill att andra ska uppfatta en själv. Det verkar därmed vara en svår balansgång mellan att göra ett så bra och tydligt framträdande som möjligt och att istället uppfattas som störande och i behov av bekräftelse. Som tidigare nämnt utgörs framträdandet av *främre regionsbeteende*, man skulle

kunna säga att den främre regionen passar sig för offentliga sammanhang och bakre regionen för mer privata tillfällen. Eftersom Facebook har blivit en del i vårt privatliv och bidragit till en ökad insyn så kan det även vara svårt att bibehålla gränsen mellan *främre* och *bakre regionerna*. Man kan till exempel bli "taggad" på en bild som visar på bakre regionsbeteende samt att vissa människor exponerar bakre regionsbeteende i sina öppenhjärtliga statusuppdateringar, det vill säga i sitt framträdande. Även hur man förhåller sig till sina vänner kan påverkas genom att man till exempel kommunicerar med en annan användare enligt främre regionsbeteende eftersom där finns en "publik" närvarande trots att man vanligtvis även använder sig av bakre regionsbeteende när man interagerar med denne privat. Det kan även vara så att användare som bryr sig mindre om publiken, kommunicerar med bakre regionsbeteende vilket egentligen inte lämpar sig för andra att åskåda då det är i ett offentligt sammanhang. Då främre och bakre regioner är mer eller mindre sammanflätat med privat och offentligt är det också troligt att den allt mer svårtydliga gränsen för vad som är privat och offentligt på Facebook och leder till en otydligare gräns för när man ska tillämpa främre eller bakre regionsbeteende.

4.3 Den nya typen av offentlighet och risker som medföljer

Som tidigare nämnt kännetecknas tekniska medium av *fixering* av symboliskt material, det vill säga att det som en användare skriver eller lägger upp på internet är tillgängligt för andra människor att betrakta. Materialet finns kvar så vidare användaren inte själv raderar den information som han eller hon har lagt upp, och inte ens då är det garanterat att det försvunnit från nätet på grund av *reproducering* eftersom det är möjligt för andra att spara kopior till den egna hårddisken och sedan sprida vidare. Spridningen kan sedan ske snabbt och omfattande geografiskt på grund av *distanseringen av tid och rum* (Thompson 2001:29–34).

Bland våra respondenter upptäckte vi två typer av dilemman som skapats till följd av det tekniska mediets *fixering*, *reproducering* och *distansering av tid och rum*. Det ena var risken för att andra användare ska missbruka den information man lägger ut om sig själv till exempel genom att kopiera och spara bilder på en privat hårddisk och sedan använda i negativt syfte. Nästan alla våra respondenter hade detta i åtanke när de lade ut information om sig själv och var därför varsamma, särskilt med bilder. Som tidigare nämnt hade till exempel en av våra respondenter låst sin profil helt och man kunde inte ens lägga till honom som vän, då han ville begränsa antalet personer som kunde "se honom". Den kvinnliga respondenten i den

individuella intervjun menade dock att hon inte var så orolig över den informationen som hon hade om sig själv då hon inte såg hur den skulle vara betydelsefull för någon annan, det var ingen viktig information eller speciella bilder. Den andra risken var hur Facebook använder de uppgifter som de har om sina användare. De rådde stor osäkerhet kring vad som gällde och många hade hört att Facebook hade rättigheter till bilderna för att sedan distribuera vidare hur som helst. En respondent sa till exempel att hon hade ”...*studerat Facebook lite och kollat på deras policyregler blir man så här shit oj så ba nej nu vill inte jag kanske att de här skall liksom veta allt det här...*” (Kvinna 19 år, F1).

Man kan fråga sig varför det finns så många användare på Facebook då informationen som läggs ut kan hamna fel och innebära en potentiell risk. Giddens talar som tidigare nämnt om fyra olika anpassningsreaktioner för hur människor kan resonera när de står inför en riskfylld situation. Vi kunde bland våra respondenter urskilja två av dessa förhållningssätt, *pragmatiskt accepterande* och *bibehållen optimism* (Giddens 1996: 127). *Pragmatiskt accepterade* kunde vi se då vi upplevde att en del respondenter försökte att inte tänka på hur uppladdning av bilder och dylikt kan påverka en i framtiden då det framkallade obehag eftersom det rådde stor osäkerhet kring vad som händer med den information man lägger upp. Det verkade som att många av våra respondenter sköt "problemet" åt sidan då de fortsatte exponera information även om de vidtog försiktighet när det kommer till bilduppladdning och statusuppdatering. Detta gällde även när man skrev till andra användare vilket bekräftades då en av våra respondenter sa att ”... *det är inte som jag när jag skriver på någons logg att jag så hära tänker att alla kommer att se det men om jag väl börjar tänka på det så finns det säkert en massa meddelande som jag skickat som jag kanske inte riktigt skulle vilja att hundra pers skulle se liksom*” (Kvinna 20 år, F2). En annan respondent som kände osäkerhet kring vad som händer med informationen på Facebook och då särskilt de bilder som hon hade lagt upp sa ”*kände jag väl lite så...usch...jaja men jag tänkte inte jättemycket på det, asså det var ju inga jätteviktiga bilder...*” (Kvinna 26 år, Ii1). Respondenten såg inte sin information som särskilt viktig och vilket därför inte heller borde utgöra ett problem. Likt ett pragmatiskt accepterande verkade respondenten undvika att tänka på var hennes bilder kan hamna i framtiden då det framkallade en viss känsla av obehag. Istället verkade hon resonera med sig själv att det säkert inte var någon fara eftersom hennes information säkerligen inte var intressant för någon annan. Flera respondenter tillade dock att de inte var så oroliga för sig själva som de var för andra Facebook användare som exponerade väldigt mycket av sig

själva, "det finns ju folk som faktiskt inte tänker så långt framåt liksom" (Kvinna 25 år, F2). Även om detta gällde andra användare så tror vi att det är beskrivande för ett typiskt pragmatiskt accepterande då man genom att leva i nuet inte heller behöver se potentiella konsekvenser i framtiden. Man rycker lite på axlarna och tänker att "det löser sig". En av respondenterna gjorde även en liknelse med rökning när vi talade om exponering av information och de potentiella risker som medföljer. Hon menade att man vet att det inte är särskilt bra för en själv, det är skadligt och det är dumt men man gör det ändå då det känns bra för tillfället. Det vill säga att man bortser från risker och konsekvenser för att kunna fortsätta med sitt beteende då människor säkerligen inte vill känna oro medan de agerar på Facebook som kommit att bli en viktig del i hur vi kommunicerar med andra människor.

Trots att våra respondenter inte var alltför oroliga över vad de själva exponerade då de vidtog försiktighet verkade ändå tanken på var den egna informationen på internet tar vägen som något ångestladdat. Flera av våra respondenter var väl medvetna om riskerna med exponering av information och trodde även att en låst profilsida inte nödvändigtvis utgör ett hinder för tekniskt skickliga människor. Trots detta så fortsatte alla att använda Facebook och vi tror att detta beror på att respondenterna även använder sig av *bibehållen optimism*. Vi märkte att respondenterna hade mycket positivt att säga om Facebook och att fördelar i form av gemenskap, bekräftelse och möjligheten att kunna hålla koll på vad andra gör helt enkelt vägde mer än nackdelarna. Att bemöta samtalet om risk med att samtidigt tala om eventuella fördelar kan vara ett sätt att reducera den egna oron kring vilka risker man tar med användandet av Facebook. Likt Giddens teori om bibehållen optimism kanske man fortsätter sin aktivitet på Facebook, trots potentiella risker, då det "har fungerat bra hittills". Det kan vara så att användarna inte kommer avsluta sitt konto på Facebook förrän de drabbas personligen och därmed inte längre kan bevara sin "optimistiska" inställning. Samtidigt kan säkerligen Facebooks expanderande och integrering i de flesta unga, såväl som gamlas, vardag bidra till en "lugnande effekt". Risken för att "just jag skulle drabbas" kan ses som minimal men även denna typ av resonemang kan vara en del i bevarandet av en bibehållen optimism.

4.4 Behov av bekräftelse och gemenskap

Trots att anpassningsreaktionerna kan utgöra en förklaring till varför människor är villiga att bortse från de potentiella konsekvenserna med exponering av information tror vi även att

Maslows teorier om behov av gemenskap och bekräftelse kan utgöra ett svar. Att syftet med Facebook är att hålla kontakt med sina vänner, höll alla respondenterna med om men vi kunde även se att det handlade mycket om bekräftelse. Enligt Maslows tredje steg så har man behov av *gemenskap* och *tillhörighet* (Maslow 1954:89). Alla våra respondenter tyckte att Facebook handlar om gemenskap och social tillhörighet och de flesta skaffade Facebook för att alla andra hade det och att de inte ville vara utanför. I fokusgrupp två berättade de att man skriver på de människors ”loggar” som står en nära, ”*de som står en varmt om hjärtat*” (Kvinna 20 år, F2) och respondenterna ansåg att Facebook kunde bidra till starkare vänskapsband genom ökad gemenskap. Fokusgrupp ett sa även att Facebook underlättade kontakten med människor i verkliga livet. ”*Sen när blev det mer normalt egentligen att att snacka på Facebook än å ringa eller smsa varandra*” (Kvinna 23 år, F1). I samma fokusgrupp pratade de även om att man blir ”bekräftade” som vänner i verkliga livet om man har accepterat varandra som vänner på Facebook. En av respondenterna sa att man då kan ”*få lite försprång från att man bara ser varandra till att man känner sig mer bekväm med varandra via Facebook*” och fortsatte ”*Då har vi redan bekräftat varandra, vi accepterat varandra*” (Kvinna 21 år, F1) . En annan respondent tillade ”*Om jag är vän med dig då då är jag vän med dig, typ såhär...*” (Kvinna 19 år, F1).

Att veta vad andra gör bidrar också till en samhörighet. Alla respondenterna ”spionerade” på andra och det verkade som om den ökade insynen i andra människors liv har bidragit till ett ökat behov av att hålla koll på sin omgivning. ”*Ja, men det är väl klart att man spionerar*” säger Kvinna 25 år, F2. Alla respondenter höll sig uppdaterade om vad som hände på Facebook för att ha koll på läget då man ”*måste se om det har hänt något*” (Kvinna 23 år, F1). Dessutom hade man koll på ens gamla vänner om man inte längre bodde i samma stad. Respondenterna sa även att det nog är värst med att ”spionera” när man dejtar någon, då man kan vara inne på dennes sida flera gånger om dagen, ”*så gick man in lite då och då för att just kolla – ahh vad har han gjort idag då?*” (Kvinna 23 år, F1).

Enligt Maslows fjärde steg i behovshierarkin så vill individen ha *uppskattning* och *erkännande* och enligt respondenterna handlade mycket av ens agerande på Facebook om just bekräftelse. Att de framträdande som individen gör kan ses som ett behov av bekräftelse, styrktes när en respondent sa att ”*det är väldigt mycket självbekräftelse på Facebook, man blir ju deprimerad om det inte händer nånting*” (Kvinna 21 år, F1). Det framgick även att man ibland skrev på

Facebook, antingen på någon annans "wall" eller i sin status för att det skulle "hända något", "om inte någon skriver till en eller så där, så blir man så där... hap... eller man kanske känner sig bortglömd"(Kvinna 19 år, F1). Våra respondenter verkade medvetna om att det handlar mycket om erkännande på Facebook men samtidigt tillade vår manliga respondent att det är "... mänskligt att vilja bli bekräftad, och det är inget fel med det..." (Man 24 år, Ii2).

Som det framgår genom våra intervjuer så har Facebook många positiva sidor, då det bidrar dels till gemenskap och dels är en källa för bekräftelse. Våra respondenter var medvetna om riskerna med exponeringen men det verkade helt enkelt som att de positiva sidorna betydde mer än de potentiella risker som man utsätter sig för. Eller som en respondent uttryckte sig "Jag tror att de bara vill vara med i, asså det är som en stor gemenskap så att jag tror att folk vill vara med i det och skapa nya kontakter där igenom och det väger nog mer än det faktum att kanske ens information finns kvar på Facebook" (Kvinna 26 år, Ii1).

4.5 Respondenternas tankar om privat och offentligt

Trots att Facebook, som tidigare nämnt, har skapat en svårdefinierad gräns för vad som är privat och offentligt så upplevde vi våra respondenter som väldigt medvetna om deras "synlighet" och hur de skulle hantera detta. Som tidigare nämnt består framträdandet i främre regionen av två normer, *hövlighets-* och *anständighetsnormen*. Hövlighetsnormen verkade generellt sätt inte skilja sig anmärkningsbart för hur man interagerar med andra människor via sociala medier. Det verkar som om vi använder oss av samma samtalskaraktär som vi skulle tillämpa face-to-face med standardiserade artighetsfraser men också mycket interna skämt och dylikt. Normen för hur man kommunicerar i direkt interaktion finns kvar även på sociala medier som Facebook. Däremot har säkerligen karaktären på den ursprungliga idén om hövlighetsnormen ändrats en del då bakre och främre regionerna ibland sammanfaller, då gränsen för privat och offentligt numera är svår att definiera. Vad gäller anständighetsnormen upptäckte vi att den är högst påtaglig på Facebook, även i direkt interaktion med andra människor. Respondenterna är medvetna om att de är synliga när de skriver till varandra vilket påverkar meddelandets innehåll, till exempel skrev man inga privata saker som inte passade att andra tog del av.

Vi kunde även se att våra respondenter "formade" sin egen profilsida på Facebook i

samverkan med kunskapen om att andra människor har möjlighet att se vad de gör, det vill säga i enlighet med anständighetsnormen. Alla respondenterna i den andra fokusgruppen samt i de två individuella intervjuerna hade tagit bort ett meddelande på den egna "wallen" som någon annan användare hade skrivit då det antingen varit för privat information som till exempel ett mobilnummer eller då det funnits en oro kring hur det skulle tolkas av andra yttligare kontakter. Flera respondenter oroade sig dock inte så mycket för det som de själva skrev på Facebook som till exempel statusuppdateringar och logginlägg, *"det jag visar det é, det é sånt jag kan stå för liksom"*, sa Kvinna 25 år, F2. När det kom till bilder så hade en av våra respondenter väldigt få bilder på sig själv och "untaggade" sig på nästan alla bilder som någon annan la upp. Hon förklarade att hon inte tyckte om att andra Facebook- användare kunde se vad hon hade gjort och var hon hade varit och andras bilduppladdningar har man ju ingen makt över. Det fanns även en oro gällande Facebook och internet i övrigt att när man väl lagt upp information så finns det kvar för alltid, något Thompson hävdade kring diskussionen om *tekniska medier* (Thompson 2001:29–34). Respondenterna sa också att arbetsgivare kanske kan kolla upp en och därför bör man vara extra försiktig. Vår manliga respondent konstaterade att vi lever i ett känsligt samhälle då vi exponerar oss själva väldigt mycket och det finns människor som kan vilja göra en illa. Därmed bör man vara varsam med vad man lägger upp om sig själv. *"Jag tänker väldigt noggrant på vad det är egentligen jag slänger ut på grund av att det är ändå, asså personer kan ju se vad man gör hela tiden och för mig kan det va lite skrämmande att man lägger ut sig väldigt personligt. Därför väljer jag väldigt noggrant vilka bilder och även vad jag skriver för det kommer ju ändå tillbaka"*, han tillade även att *"om jag är orolig för nånting jag lägger upp så lägger jag inte upp det"* (Man 24 år, Ii2). Vidare menade han att det är a och o att man inte lägger upp något som man inte annars skulle ge till en främling som man fått kontakt med via internet. Han sa också att Facebook- användare får skylla sig själva om någon utomstående skulle använda den information man har om sig själv, eftersom man faktiskt är medveten om att den risken finns när man till exempel lägger upp bilder. Samtidigt tyckte han att Facebook borde "låsa" bilder, eller att det borde finnas med som alternativ, så att ingen annan kan kopiera och spara på en privat hårddisk. Den manliga respondenten visade, såväl som övriga respondenter, en medvetenhet kring hur synlig man är och hur man på bästa sätt bör hantera denna synlighet på en arena som är utan en klar gräns för vad som är privat och offentligt.

5. Slutsats och slutdiskussion

När vi frågade våra respondenter vad de ansåg vara privat respektive offentlig information på Facebook märkte vi att det inte fanns något självklart svar. Då Facebook går ut på att exponera sig själv i syfte att göra ett framträdande har den tidigare gränsen för vad som är privat och offentligt mer eller mindre försvunnit. På sociala medier fungerar inte principen att det som händer hemma är privat, och det som sker utanför är offentligt då vi delar med oss av privat information i ett offentligt sammanhang. Vi tillämpar den information som passar bäst för vårt framträdande och huruvida den är privat eller offentligt verkade spela mindre roll. Privat information passar egentligen också bäst att använda sig av då det ger en bättre inblick i hur man är som person och skapar därför ett tydligare framträdande. Det är även svårt att hindra användare från att lägga upp privat information om andra individer såsom bilder, meddelande och statusuppdateringar

Vi framträder inte heller längre på samma sätt som man alltid gjort tidigare genom till exempel ålder, kön, klass och etnicitet utan tack vare Facebook kan vi nu även framträda genom händelser. Var vi har varit och vem vi har träffat kan ses som privat information men uppvisas genom både statusuppdatering och bilder. Detta ger oss också en möjlighet att framträda utan att behöva "säga något" då bilder eller medlemskap i grupper och "causes" talar för sig själv. Genom våra intervjuer framkom det att de flesta människor gör ett framträdande på Facebook för att gestalta sig på ett särskilt sätt, för att bli omtyckt och accepterad. Som vi tidigare nämnt sa en respondent att man använder sig av statusuppdateringar och bilder för att hävda sig och göra människor svartsjuka, vilket man kan förklara med Maslows fjärde steg i behovshierarkin om uppskattning och erkännande. Detta kan utgöra en förklaring till varför Facebook- användarna väljer att "tumma" lite på gränsen för vad som är privat och offentligt. Samtidigt upptäckte vi att en ny gräns har växt fram. Definitionen för vad som var privat och offentligt verkade ha mindre att göra med vilka personer som finns med på bilderna som läggs upp eller vid vilket tillfälle bilderna är tagna utan mer om *hur man framställer sig själv och andra*. Det verkade som om till exempel osmickrande bilder eller allt för öppenhjärtliga statusuppdateringar avgjorde när man gick över gränsen. De flesta av våra respondenter verkade väldigt medvetna om hur saker och ting kan tolkas och var därför varsamma när de la upp bilder, både på sig själv och andra. Likväl, när det gäller statusmeddelande, så var det inte frekventa uppdateringar som nödvändigtvis utgjorde ett problem, trots att de kunde uppfattas som störande, utan det centrala var hur de

tolkades av övriga användare. Alla respondenter höll med om att det pågår skådespeleri på Facebook men samtidigt var det endast ett visst antal användare eller "vänner" som ansågs vara irriterande. Enligt våra respondenter verkade dessa människor inte vara medvetna om hur de uppfattades som säkerligen kan vara en förklaring till varför de ansågs som besvärande. Att vara medveten om hur man framställer sig själv tycktes vara väldigt viktigt och vi upptäckte att alla våra respondenter hade någon form av distans till deras framträdande på Facebook då de till exempel inte exponerade hela sitt känsloliv i statusuppdateringar. Det verkade som om ett bra framträdande är ett framträdande som görs tillsammans med vetskapen om hur andra tolkar och de individer som "bara" framträder uppfattades som irriterande.

Vi upptäckte även att framträdandet kom i konflikt med de potentiella konsekvenser som kan uppstå med exponering av information. Dessa risker försökte respondenterna minimera genom att begränsa sin profil till att endast vara synlig inför de man accepterat som vänner. Att låsa sin profil var ett gemensamt sätt att påverka insynen och något man gör på grund av medvetenhet kring risker med exponering. Samtliga av våra respondenter verkade ändå ganska insatta om vilka risker man tar genom att ha ett Facebook-konto. Vi kom fram att det fanns olika anpassningsreaktioner för hur man hanterar detta. Samtidigt har sociala medier funnits ett tag och folk har börjat vänja sig vid formen, det är en del av vardagen och en del i vårt sociala liv, vilket också kan bidra till fortsatt användning förutom de anpassningsreaktioner som Giddens tar upp.

En annan förklaring till varför människor bortser från riskerna kunde förklaras av Maslows behovshierarki. Trots att riskerna finns, så överväger de positiva delarna med Facebook såsom bekräftelse och gemenskap något våra respondenter höll med om. Dock så tror vi att med dagens rapporter i tidningar om säkerheten på Facebook så har användarna börjat funderat mer på riskerna och om vad som är offentligt och privat. Respondenterna är inte så oroliga för vad de själva lägger ut på Facebook men det verkar som om det är ovissheten om framtiden som är skrämmande. Tekniska medier är relativt nytt och trots att våra respondenter kan stå för vad de exponerar i nuläget är det omöjligt att förutspå vilka konsekvenser det kan medföra framöver.

5.1 Vidare forskning

Vi har utgått från fyra teman i vår forskning, privat och offentligt, framträdande, risker samt bekräftelse och gemenskap, men som genomgående röd tråd har offentligt och privat diskuterats. Vidare forskning skulle kunna vara att man fördjupar sig ytterligare i Facebooks policy kring de rättigheter och skyldigheter som varje användare har med tanke på att det är ett så pass väl integrerat kommunikationsmedium i dagens samhälle. Det har pågått en del mediehyperi kring riskerna med att vi numera är så pass synliga och att vi inte ännu kan förutse vad detta kommer innebära framöver. Man fråga sig om det är mediahets, som det alltid är när det kommer "något nytt" eller om det ligger en stor portion sanning i det hela och att vi redan i nuläget bör begränsa vår synlighet på sociala medier som Facebook för att undvika potentiella skador i framtiden.

6. Referenslista

- Giddens, Anthony (2003). *En skenande värld: hur globaliseringen är på väg att förändra våra liv*. 2:a upplagan. Kristianstads Boktryckeri AB, Kristianstad.
- Giddens, Anthony (1996). *Modernitetens följder*. Studentlitteratur: Lund.
- Goffman, Erving (2007). *Jaget och maskerna*. 4:e uppl. ScandBook: Smedjebacken.
- Larsson, Lars-Åke (2000). *Metoder i kommunikationsvetenskap*; red.: Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke. Studentlitteratur: Lund.
- Maslow, Abraham (1954). *Motivation and personality*. Harper & Brothers: New York
- Thompson, John B (2001) *Medierna och moderniteten*. 3:e uppl. Didalos AB: Göteborg.
- Wibeck, Victoria (2000) *Fokusgrupper: om fokuserande gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Studentlitteratur: Lund
- Østbye, H.& Knapskog, K. & Helland, K. & Larsen, Leif Ove (2004). *Metodbok för medievetenskap*. Liber Ekonomi: Malmö
- Politimi Messini & Mirjam Lichtenstein (2009) *(Wh)Y Facebook? En kvalitativ studie om hur Generation Y samspelar med sina gemenskaper på den virtuella mötesplatsen Facebook*. Kandidatuppsats Sociologiska Institutionen, Lunds Universitet.
- “Facebook Information” (Elektronisk) Tillgänglig:
<<http://www.facebook.com/facebook?ref=pf#!/facebook?v=info&ref=pf>> (27 maj 2010)
- Zeynep Tufekci (2008) “Can You See Me Now? - Audience and Disclosure Regulation in Online Social Network Sites”. *Bulletin of Science Technology Society* Tillgänglig:
<<http://bst.sagepub.com/cgi/content/abstract/28/1/20>> (5 maj 2010)
- Svärd, William (2010) ”Efter kritiken: Facebook inför nya säkerhetsinställningar”. (Elektronisk) *Aftonbladet*, 26 maj. Tillgänglig:
<<http://www.aftonbladet.se/nyheter/article7193801.ab>> (29 maj 2010)

7. Bilaga

Fokusgrupp 1

Inledande frågor, kartläggning av internetkonsumtion:

Sociala Medier = Communities på Internet

- Är ni inne på någon av dessa communities: Facebook, Twitter, MSN Messenger? Hur ofta?
- När började ni använda dessa och varför? Varför då och varför nu?
- Vad för andra sociala medier använder ni er av? Varför?
- Hur många timmar per dag använder du dig av sociala medier? Varför?
- Är sociala medier viktigt för dig? Varför?
- ”Internet blir en livsstil för de studenter som lämnat vänner och familj”. Kartlägga hur långt våra respondenter har lämnat familj och vänner.

Funktion:

- Vad fyller sociala medier för funktion i er liv? Tidsfördriv? Avkoppling? "Tagit över" livet?
- Bygger ni kontaktnät på nätet?

Effekt:

- Anser ni att sociala medier påverkar ens sociala nätverk i verkliga livet? Att man får ett större socialt nätverk eller att man kommunicerar främst med "tidigare" vänner ändå?
- Vissa kritiker menar att internet gör oss mer isolerade då man struntar i att träffa kompisar/familj och gör det istället via dator. Har ni märkt att det är så? Blir man mindre social i verkliga livet?
- Är det de sociala medierna som gör en isolerad eller internet i sig (Youtube, nerladdning, bloggar osv)?
- Blyghet? Underlättar social kontakt på internet?
- Upplever ni att det finns en stark gemenskap på sociala communities? Som Facebook?
- Upplever ni att man kan förbättra sociala relationer med hjälp av sociala communities? Tex man lär känna människor bättre vilket påverkar när man sedan träffar dem "offline"?
- Upplever ni att er sociala kontakt har förändrats sedan ni var tonåringar? Med tanke på att då fanns inte många sociala communities. Lunarstorm.
- Anser ni att det finns något dåligt med sociala medier? isåfall vad? varför? Stressande?
- Vad är det bästa med sociala medier då?

Övrigt:

- I övrigt, träffar ni mycket vänner i verkliga livet? Engagerar sig i studentlivet? Anser ni er vara sociala? Motivera.
- Hur är er övrig mediekonsumtion? TV? Radio? Tidning?
- Har er datoranvändning, användningen av sociala medier, förändrats?

Fokusgrupp 2:

Introfrågor:

- Vad är syftet med användandet av Facebook?
 - Är det att för att hålla koll på andra? För gemenskapen? Mycket bekräftelse?
- Hur många vänner har ni på Facebook?
 - Är det ytliga bekanskap respektive vänner sen tidigare?

Bekräftelse, gemenskap och synlighet.

- Använder ni er av statusuppdateringar?
 - Varför tror ni att andra människor använder sig av status uppdateringar?
- Vad brukar vara målet med era egna statusuppdateringar?
- Brukar folk kommentera på era statusuppdateringar?
 - Vad tycker ni om det?
 - Brukar ni kommentera andras statusuppdateringar? Varför?
- Brukar folk skriva på er "vägg"/"logg"?
 - Brukar ni skriva på folks "vägg"/"logg"? Varför?
- Brukar ni kolla igenom eran "Hem"-sida? Där det är toppnyheter och senaste nyheter.
 - Skummar ni igenom eller tittar ni där ni kollade senast?
- Brukar ni kolla in andra på Facebook?
 - Går ni in på andras profiler?
 - Vad är det i så fall ni tittar på? Bilder? "Logg"?
 - Brukar ni till exempel spionera på någon på Facebook?
 - Tror ni andra spionerar på er?

Offentligt vs. Privat

- Vad har ni för information om er själva på era profiler?
- Relationsstatus? Religion? Politisk åskådning? Födelsedatum? Utbildning? Arbetsplats? Intressen? "Sidor"? "Fan of..."?
 - Brukar ni lägga upp bilder?
 - Är ni selektiva/varsamma när ni lägger upp bilder?
 - Brukar ni skriva bildtexter?
 - Vad anser ni är för privat respektive offentlig information på Facebook?
 - Har det någon gång hänt att man har "omvärderat" en människa beroende på vad man ser på Facebook? T.ex. vissa bilder som porträtterar människan på ett särskilt sätt eller en människa som är för privat i sina uppdateringar?
 - Har ni någonsin tagit bort någons kommentarer på "Väggen"/"loggen" för att det är för privat information?
 - Eller har ni untaggat på bild?
 - Varför?

Faran: för mycket information

- Var går gränser för hur mycket man ska exponera?
 - Går vissa människor överstyr med bilder eller frekventa uppdateringar?
 - Har ni någonsin blockerat någon på "Hem"-sidan? Som uppdaterar sin status för ofta?

- Har ni några särskilda inställningar på Facebook som reglerar vem som kan se vad?
 - Vad väljs i så fall bort som respondenterna inte vill att vissa människor ska se?(meddelanden på wallen, privat info, bilder).
 - Litar man på de som man har accepterat som vänner eller funderar man på att ta bort någon vän då man inte vill att personen ska ha tillgång till viss information?
 - Varför tror ni att man addar nya vänner på Facebook? Är det för att man faktiskt är vänner, är det för att man vill ha så många vänner som möjligt eller är det för att man vill hålla koll? Vad tror ni?
- Risktagande: Är ni oroliga för vad som händer med informationen lägger upp på Facebook? Om det finns en oro för hur information används, varför stannar man kvar på Facebook? Minskar känslan av att man tar en risk om ”alla andra gör det”?

Individuell Intervju 1

Introfrågor:

- Vad är tror du syftet med användandet av Facebook är?
 - Är det att för att hålla koll på andra? För gemenskapen? Mycket bekräftelse?
- Hur många vänner hade du på Facebook?
 - Var det ”ytliga” respektive ”vänner sen tidigare” vänner?
- Hur kommer det sig att du slutade använda Facebook?
- När gjorde du det och hur länge hade du använt dig av Facebook då?
- Hur reagerade folk? Dina vänner?
- Funderar du någonsin på att aktivera ditt konto igen? Tror du att du kommer göra det i framtiden?
- Berätta hur du upplevde Facebook? Positiva och negativa synvinklar.

Framträdande:

- Tror du att människor är ärliga på Facebook? Visar sitt riktiga jag? Eller är allt fasad? Eller en bättre version av sig själv? Vill skapa ett specifikt intryck på andra?
- I så fall hur märkte du det? Berätta.

Bekräftelse, gemenskap och synlighet

- Använde du dig av statusuppdateringar?
 - Varför tror du att andra människor använder sig av status uppdateringar?
- Vad var målet med dina statusuppdateringar?
- Brukade folk kommentera på dina statusuppdateringar?
 - Vad tyckte du om det?
 - Brukade du kommentera andras statusuppdateringar? Varför?
- Brukade folk skriva på din ”vägg”/”logg”?
 - Brukade du skriva på folks ”vägg”/”logg”? Varför?
- Brukade du kolla igenom din ”Hem”-sida? Där det är toppnyheter och senaste nyheter.
 - Skummade du igenom eller tittade du där du kollade senast?
- Brukade du kolla in andra på Facebook?

- Gick du in på andras profiler?
- Vad är det i så fall du tittade på? Bilder? ”Logg”?
- Brukade du till exempel spionera på någon på Facebook?
- Tror du att andra spionerade på dig?

Offentligt vs. Privat

- Vad hade du för information om dig själv på din profil?
- Relationsstatus? Religion? Politisk åskådning? Födelsedatum? Utbildning? Arbetsplats? Intressen? ”Sidor”? ”Fan of...”?
- Brukade du lägga upp bilder? Var du i så fall selektiva/varsamma när du lade upp bilder?
- Vad anser du är för privat respektive offentlig information på Facebook?
- Har det någon gång hänt att man har ”omvärderat” en människa beroende på vad man ser på Facebook? T.ex. vissa bilder som porträtterar människan på ett särskilt sätt eller en människa som är för privat i sina uppdateringar?
- Har du någonsin tagit bort någons kommentarer på ”Väggen”/”loggen” för att det är för privat information?
- Eller har du untaggat på bild?
 - Varför?

Faran: för mycket information

- Var går gränser för hur mycket man ska exponera?
 - Går vissa människor överstyr med bilder eller frekventa uppdateringar?
 - Har du någonsin blockerat någon på ”Hem”-sidan? Som uppdaterar sin status för ofta?
- Hade du några särskilda inställningar på Facebook som reglerar vem som kan se vad?
 - Vad väljs i så fall bort som respondenterna inte vill att vissa människor ska se?(meddelanden på wallen, privat info, bilder).
 - Litar man på de som man har accepterat som vänner eller funderar man på att ta bort någon vän då man inte vill att personen ska ha tillgång till viss information?
 - Varför tror du att man addar nya vänner på Facebook? Är det för att man faktiskt är vänner, är det för att man vill ha så många vänner som möjligt eller är det för att man vill hålla koll? Vad tror du?
- Risktagande: Var du oroliga för vad som händer med informationen du lade upp på Facebook? Är du nu orolig över om det finns information om dig kvar från Facebook-tiden?
- Om det finns en oro för hur information används, varför stannar man kvar på Facebook? Minskar känslan av att man tar en risk om ”alla andra gör det”?

Individuell Intervju 2

Introfrågor:

- Vad är syftet med användandet av Facebook?
 - Är det att för att hålla koll på andra?”

- Mycket bekräftelse?
- Hur många vänner har du på Facebook?
 - Är det ”ytliga” respektive ”vänner sen tidigare” vänner?

Framträdande:

- Tror du att människor är ärliga på Facebook? Visar sitt riktiga jag? Eller är allt fasad?
 - I så fall hur märkte du det? Berätta.

Bekräftelse, gemenskap och synlighet.

- Använder du dig av statusuppdateringar?
- Varför tror du att andra människor använder sig av status uppdateringar?
- Vad brukar vara målet med dina statusuppdateringar?
- Brukar folk kommentera på din statusuppdatering?
 - Vad tycker du om det?
 - Brukar du kommentera andras statusuppdateringar? Varför?
- Brukar folk skriva på din ”vägg”/”logg”?
 - Brukar du skriva på folks ”vägg”/”logg”? Varför?
- Brukar du kolla igenom eran ”Hem”-sida?
 - Skummar du igenom eller tittar du där du kollade senast?
- Brukar du kolla in andra på Facebook?
 - Går du in på andras profiler?
 - Vad är det i så fall du tittar på? Bilder? ”Logg”?
 - Brukar du till exempel spionera på någon på Facebook?
 - Tror du andra spionerar på dig?

Offentligt vs. Privat

- Vad har du för information om dig själv på din profiler?
 - Relationsstatus? Singel. Religion? Buddist. Familj och var personen bor, men inte specifik för att det. Politisk åskådning? Födelsedatum? Utbildning? Arbetsplats? Intressen? ”Sidor”? ”Fan of...”?
- Brukar du lägga upp bilder?
 - Är du selektiva/varsamma när ni lägger upp bilder
 - Brukar du skriva bildtexter?
- Vad anser du är för privat respektive offentlig information på Facebook?
- Har det någon gång hänt att man har ”omvärderat” en människa beroende på vad man ser på Facebook? T.ex. vissa bilder som porträtterar människan på ett särskilt sätt eller en människa som är för privat i sina uppdateringar?
- Har du någonsin tagit bort någons kommentarer på ”Väggen”/”loggen” för att det är för privat information?
- Eller har du untaggat på bild? Ja. På pga, familj. Festbilder som inte hör hemma.
 - Varför?

Faran: för mycket information

- Var går gränser för hur mycket man ska exponera?
 - Går vissa människor överstyr med bilder eller frekventa uppdateringar?
 - Har du någonsin blockerat någon på "Hem"-sidan? Som uppdaterar sin status för ofta?
- Har du några särskilda inställningar på Facebook som reglerar vem som kan se vad?
 - Vad väljs i så fall bort som respondenterna inte vill att vissa människor ska se?(meddelanden på wallen, privat info, bilder).
 - Litar man på de som man har accepterat som vänner eller funderar man på att ta bort någon vän då man inte vill att personen ska ha tillgång till viss information?
- Varför tror du att man addar nya vänner på Facebook? Är det för att man faktiskt är vänner, är det för att man vill ha så många vänner som möjligt eller är det för att man vill hålla koll? Vad tror du?
- Risktagande: Är du oroliga för vad som händer med informationen lägger upp på Facebook? Om det finns en oro för hur information används, varför stannar man kvar på Facebook? Minskar känslan av att man tar en risk om "alla andra gör det"?